

OPĆINA SLIVNO

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE SLIVNO
DO 2020. GODINE

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ NAČELNIKA OPĆINE	4	2.6.2. Socijalno osjetljive skupine i socijalna politika	19
1. UVOD	5	2.6.3. Udruge civilnog društva	20
2. ANALIZA TRENUTNOG STANJA NA PODRUČJU OPĆINE SLIVNO	6	2.6.4. Zaštita i spašavanje	20
2.1. Geoprostorna obilježja Općine	6	2.6.5. Ostalo	20
2.2. Komunalna i prometna infrastruktura	8	3. SWOT ANALIZA OPĆINE	21
2.2.1. Prometna infrastruktura	8	4. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI	22
2.2.2. Cestovni promet	8	5. PRIORITETI I MJERE	24
2.2.3. Pomorski promet	8	CILJ 1. GOSPODARSTVO USMJERENO RASTU STANDARDА LOKALNOГ STANOВNIŠTVA, TEHNOLOŠKI NAPREDНО, KONKURENTНО I SOCIOEKOLOŠKI ODRŽIVO	24
2.2.4. Elektroopskrba	9	CILJ 2. RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA I DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE	
2.2.5. Vodoopskrba	9	I POBOLJŠANJE KVALITETE ŽIVOTA	27
2.2.6. Odvodnja	9	CILJ 3. ODRŽIVO UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA I ZAŠTITA OKOLIŠA	30
2.2.7. Bežični Internet	10	6. USKLAĐENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA VIŠE RAZINE	34
2.2.8. Zbrinjavanje otpada	10	6.1. USKLAĐENOST S EUROPSKIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA	34
2.3. Povijesna i kulturna dobra	10	6.2. USKLAĐENOST S NACIONALNIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA	35
2.4. Stanovništvo Općine	11	6.3. USKLAĐENOST SA ŽUPANIJSKIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA	37
2.4.1. Demografska situacija	11	7. PROVEDBA STRATEGIJE RAZVOJA	38
2.4.2. Tržiste rada	12	LITERATURA	41
2.4.3. Odgoj i obrazovanje	12		
2.5. Gospodarstvo Općine	13		
2.5.1. Malo i srednje poduzetništvo	14		
2.5.2. Poljoprivreda	14		
2.5.3. Turizam	16		
2.5.4. Turističke manifestacije	18		
2.6. Lokalna samouprava	19		
2.6.1. Proračun Općine	19		

Popis slika:

Slika 1.: Granice Općine Slivno

Slika 2.: ARKOD preglednik poljoprivrednih površina na dijelu Općine Slivno

Popis grafikona:

Grafikon 1.: Ukupan broj stanovnika prema dobi i spolu

6	Tabela 1.: Podaci o stanovništvu Općine Slivno	12
15	Tabela 2.: Promet domaćih i stranih turista prema vrsti smještajnih kapaciteta u Općini 2015. godine	17
	Tabela 3.: Pregled turističkih noćenja u Općini Slivno	17

Grafikon 2.: Razina obrazovanja stanovnika Općine Slivno

11

Grafikon 3.: Zaposleni u pravnim osobama Općine Slivno

13

Grafikon 4.: Ukupan broj gostiju i noćenja u Općini Slivno

14

17

Naručitelj strategije razvoja:

Općina Slivno, načelnik Smiljan Mustapić

Izdavač:

Općina Slivno

Glavni urednik:

Smiljan Mustapić

Članovi Radne skupine:

1. Smiljan Mustapić, Općinski načelnik
2. Dragan Bjeliš, zamjenik načelnika
3. Draženko Čović, predsjednik Općinskog vijeća
4. Andrija Mustapić, podpredsjednik Općinskog vijeća
5. Denis Šešelj, podpredsjednik Općinskog vijeća
6. Nikola Bartulović, pročelnik JUO Općine Slivno
7. Zora Čović, direktorica Komunalnog poduzeća
8. Dragana Čović, voditeljica ureda TZ Općine Slivno
9. Mihovil Štimac, Udruga vinara K7

Popis tabela:

6	Tabela 1.: Podaci o stanovništvu Općine Slivno	12
15	Tabela 2.: Promet domaćih i stranih turista prema vrsti smještajnih kapaciteta u Općini 2015. godine	17
	Tabela 3.: Pregled turističkih noćenja u Općini Slivno	17

10. Oliver Šeput, udruga lađara „Donjani donji“

11. Martin Vuica, udruga „Dite Komarne“

12. Stipe Mustapić, udruga iznajmljivača Blace

13. Marijan Kiridžija, Eko udruga „Ugor“

14. Branko Prović, Hotel „Merlot“

15. Mladen Majčica, Villa Malo mesto

Autor teksta:

DALMACONSULT d.o.o.

Poljička cesta – Dočine 1

21310 Omiš

Tel. 021-757871

email: info@dalmaconsult.com

Direktor: Denis Rubić

11/2016.

UVODNA RIJEČ NAČELNIKA OPĆINE

Poštovani mještani Općine Slivno,

izvršni poslovi lokalne samouprave, po Zakonu o lokalnoj i područnoj samoupravi, povjereni su načelniku općine. Osim redovitih poslova koji su time obuhvaćeni smatram da se samo zajedničkim radom svih nas, mještana Općine Slivno, u planiranju razvoja naše Općine mogu postići trajni rezultati. Zajednički možemo odrediti pravac kojim želimo ići, ciljeve koje želimo ostvariti i stvoriti okruženje u kojem želimo živjeti i raditi.

Prilikom izrade strategije razvoja naše Općine bilo je važno uzeti u obzir stavove i mišljenje svih sudionika u ovom procesu. Ovim putem zahvaljujem svima na doprinosu. Ovaj dokument, Strategija razvoja Općine Slivno do 2020. iskazuje naše trenutno stanje, naše potrebe, naše slabe strane koje želimo otkloniti, pokazuje i vrijedne mogućnosti koje imamo za svoj razvoj i kvalitetniji život. Isto tako Strategija razvoja Općine je i referentni dokument za financiranje naših komunalnih potreba i dijela našeg gospodarstva iz fondova Europske unije. To je još jedna prilika koju želimo iskoristiti.

Kako je izrada Strategije razvoja naše Općine tek prvi korak u ostvarenju navedenih ciljeva, pozivam vas da se priključite i u njezinoj provedbi i aktivno doprinesete ostvarenju vizije našeg razvoja.

Uz srdačan pozdrav,
Vaš,
Smiljan Mustapić
Načelnik Općine

1. UVOD

Strategija razvoja naše Općine do 2020. godine dokument je kojim ubožicujemo djelovanje Općine u ostvarenju zacrtanih razvojnih ciljeva. Učinkovito strateško planiranje je usklađenje potreba cijele zajednice s potrebama pojedinaca. Zato je izrada Strategije participativan, uključujući proces u kojem sudjeluju dionici: lokalna samouprava, predstavnici državnih institucija na lokalnoj razini, javne službe na lokalnoj razini, institucije civilnog društva, građani pojedinci, gospodarski subjekti.

U metodologiji izrade Strategije razvoja Općine Slivno do 2020. godine (u dalnjem tekstu: Strategija) poštovani su kriteriji participativne demokracije. U Strategiju su ugrađeni sadržaji kojima smo odredili viziju budućeg gospodarskog stanja, dugoročne ciljeve, prioritete, mјere i aktivnosti za ostvarenje te vizije.

Tijekom izrade poštivali smo načela planiranja razvoja jedinice lokalne samouprave:

- uvaženi su iskazani interesi najšire zajednica, pri čemu smo obuhvatili javni, gospodarski i civilni sektor
- poštovana su načela održivog gospodarskog razvoja, potrebe zajednice, zadovoljstvo stanovnika, očuvanje okoliša i optimalno korištenje prostora
- definirane su aktivnosti kojima će se ostvariti željeno gospodarsko, društveno i okolišno stanje.

Strategija razvoja Općine odnosi se na razdoblje do 2020. godine.

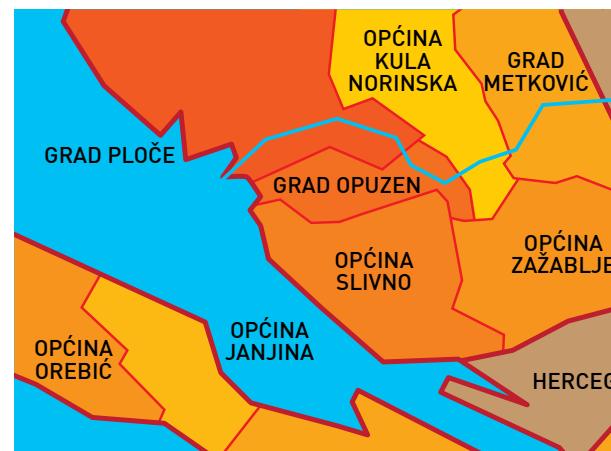
Izrazi koji se koriste u ovoj Strategiji, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednakо na muški i ženski spol

2. ANALIZA TRENUTNOG STANJA NA PODRUČJU OPĆINE SLIVNO

2.1. Geoprostorna obilježja Općine

Naša Općina administrativno se nalazi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, a djeluje kao samostalna jedinica lokalne samouprave. Graničimo s Gradom Opuzenom, Općinom Zažablje te s Općinom Neum u Bosni i Hercegovini, a sjedište Općine je naselje Vlaka (Podgradina). Naša Općina prostire se na 52,77 km², što čini 2,96% kopnenog prostora Dubrovačko-neretvanske županije. Obalni dio površinom obuhvaća 22 km², a uključuje brojne zaljeve, poluotoke i nekoliko manjih otoka. Smješteni smo na jugu doline koju čini delta rijeke Neretve. Našu Općinu čini 18 naselja: Blace, Duba, Duboka, Klek, Komarna, Kremena, Lotorje, Lučina, Mihalj, Otok, Pižinovac, Podgradina, Raba, Slivno-Ravno, Trn, Tuštevac, Vlaka i Zavala. Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine, Državnog zavoda za statistiku, u Općini Slivno živi 1.999 stanovnika, što predstavlja 1,6% od ukupnog broja stanovnika Dubrovačko-neretvanske županije i tek 0,046% od ukupnog broja stanovnika Hrvatske.

novnika Hrvatske. Prosječna gustoća naseljenosti iznosi 29,2 stanovnika po km².

Slika 1.: Granice Općine Slivno*

2.1.1. Klima je mediteranska s dugim, toplim i suhim ljetima te kratkim, blagim i kišovitim zimama. Prosječna godišnja temperatura zraka iznosi 15,4°C, te je najviša u srpnju (prosjek 25°C), a najniža u siječnju (prosjek 6,9°C).

Prosječna godišnja količina padalina kreće

se u rasponu od 1.100 do 1.300 mm, a padaline su najčešće tijekom jeseni (33%) i zime (30%). Insolacija iznosi 2.704,8 sati godišnje odnosno 7,4 sati dnevno. Najučestaliji su vjetrovi jugo (do 30%), bura (do 29%), maestral (do 24%) i levant (do 15%).

2.1.2. Naša Općina obuhvaća tri reljefna područja:

- **Nizinsko područje:** dio područja delte Neretve, obrubljeno lijevom obalom Male Neretve i krškim vapnenačkim okvirom koje je hidromelioracijskim zahvatima i komasacijom preobraženo u prostor gdje se sada nalaze suvremene poljoprivredne kultivirane površine od posebnog značaja za poljoprivrednu proizvodnju.

- **Obalni i maritimno litoralni pojas:** razvedena obala i otoci su reljefno i klimatski privlačno područje od posebnog značaja za razvitak turizma.

- **Područje zaledja (krša):** prostor vrijednog

*Izvor: Izmjene i dopune Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije, Županijski zavod za prostorno uređenje Dubrovnik, 2010.

prirodnog krajobraza sa visokom razinom očuvanosti. Najviša slivanska kota je Daska s nadmorskom visinom od 563 m.

Rijeka Neretva najduža je rijeka jadranskoga sliva koja tvori jedinstvenu i najveću deltu u ovom dijelu Europe kojom se ulijeva u Jadransko more. U antičko doba cijela današnja dolina Neretve bila je pod morem, sve do

današnje granice Hrvatske i BiH. Osim glavnoga toka, osnovicu tekućica tvori i Mala Neretva koja je plovna za manja plovila i čijom se lijevom obalom proteže naša Općina.

Pretežan dio tla izgrađuju karbonatne stijene s dominantnom ulogom vapnenaca. Krajolik je određen tradicionalnim načinom melioracije „jendečenjem“ kojim su se mo-

čvare pretvarale plodno tlo. Danas je to prostor isušenih močvara, kultiviranog zemljišta „kasetnog“ oblika sa modernim, komercijalnim kulturama. Novozasađene kulture i ostaci močvarnih prostranstava daju našem prostoru dominantni zeleni vizualni identitet koji ga čini osobitim ne samo u okviru Hrvatske nego i šire.

2.1.3. Promatraljući vegetacijska obilježja, naše područje pripada eumediterskoj zoni jadranske provincije mediteranske regije u kojoj se, kao klimazonalna vegetacija, razvija šumska zajednica hrasta crnike (česvine) i crnoga jasena. Neka su mesta niske obale prekrivena bujnim sastojinama šuma alepskog bora. Vazdazelena šumska vegetacija na tom je području obično razvijena na dubokim i slabo posmeđenim crvenicama. Na područjima više nadmorske visine zastupljeniji su listopadni elementi pa prethodno spomenutu zajednicu postupno smjenjuje šuma hrasta i graba, koja uglavnom nigdje nije sačuvana kao visoka šuma.

Među kopnenom faunom prednjače ptice sa zabilježenih 308 vrsta, koliko ih otprilike nastanjuje i donji dio rijeke Neretve. Zbog blage klime ovdje obitava velik broj stanarica, čak 115 gnjezdara. Pretpostavlja se da je ovo područje zbog povoljnih ekoloških uvjeta, vodenih područja jedan od najvažnijih putova za selidbu ptica iz srednje i sjeveroistočne Europe prema Africi.

2.2. Komunalna i prometna infrastruktura

2.2.1. Prometna infrastruktura

U našoj Općini zastupljen je samo cestovni promet, dok se pomorski promet odvija preko sportskih luka. Ipak za prometnu povezanost naše Općine važno je navesti obližnju željezničku prugu Ploče – Metković – Sarajevo, dio paneuropskog koridora 5C koji ima veliku važnost zato što predstavlja najbližu vezu Srednje Europe i Sredozemnoga mora. Svakako treba istaknuti važnost planirane izgradnje Pelješkog mosta koji bi trebao premostiti Malostonski zaljev između Komarne i Brijeste na Pelješcu.

2.2.2. Cestovni promet

Od javnih prometnih površina na području Općine postoje sljedeće kategorije:

- kolno pješački i pješački putevi
- nerazvrstane ceste
- lokalne ceste
- županijske ceste
- državne ceste:

Jadranska magistrala, državna cesta D8 Rijeka – Dubrovnik

Iako nije na području naše Općine za nas je važna i obližnja prometnica - autocesta A1 koja završava kod Ploča. Državna cesta D8 je jedina cestovna veza Općine Slivno s centrom Županije - gradom Dubrovnikom te kao takva postaje sve više usko grlo u cestovnom prometu što je posebno naglašeno tijekom turističke sezone. Općenito, županijska cestovna mreža nije zadovoljavajuća, prolazi kroz naselja nisu adekvatno riješeni, nema dovoljno pratećih uslužnih objekta (stajališta/odmorišta, ugibališta, biciklističkih i pješačkih staza i sl.) što ugrožava sigurnost prometa, a nepovoljno se odražava i na razvoj turizma.

2.2.3. Pomorski promet

Pomorski promet u Općini ima najveći potencijal daljnog razvoja. Vrlo izražena razvede-

nost obale uz mali broj stanovnika zahtijevaju specifične mjere za sustavno rješavanje učinkovitog i rentabilnog prometnog povezivanja. S tim u vezi se prišlo i izmjenama Prostornog plana. Planom je predviđeno da se za potrebe stanovništva uz građevinska područja naselja Blace, Duboka i Klek urede komunalni vezovi na površini do 10.000 m² i to unutar pripadajućeg akvatorija i prostora luke otvorene za javni promet lokalnog značaja.

2.2.4. Elektroopskrba

Distribucijska mreža električne energije za potrebe gospodarstva i kućanstva u Dubrovačko-neretvanskoj županiji je zadovoljavajuća. Probleme s opskrbom električnom energijom ima naselje Duboka, uglavnom zbog zastarjelih instalacija. Planovima razvoja distribucijske mreže u Dubrovačko-neretvanskoj županiji predviđeno je postupno napuštanje 10 kV i 35 kV distribucijske mreže te prijelaz na 20 kV naponski nivo. Na taj način će se uz povećanje prijenosne moći postojećih vodova poboljšati i naponske prilike u distribucijskoj mreži, a što će uz povećanu sigurnost napajanja postojećih potrošača omogućiti i priključenja novih.

Planirana je daljnja izgradnja elektroenerget-

skih objekata na elektroprijenosnom i distribucijskom sustavu na području naše Općine, uključujući izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih dalekovoda, polaganje novih i zamjenu postojećih podmorskih kablova.

2.2.5. Vodoopskrba

Voda za vodoopskrbu ne prerađuje se ni na jednom vodocrpilištu, samo se tretira klorom ili klornim preparatima i na taj način dezinficirana pušta u mrežu. Voda za piće je zadowoljavajuće kakvoće (oko 90% uzoraka). Iako sva kućanstva imaju priključak na javnu vodoopskrbnu mrežu potrebno je kontinuirano raditi na sanaciji vodoopskrbne mreže.

2.2.6. Odvodnja

Kanalizacijski sustav nije u funkciji. Izgrađen je cjevovod od uvale Moračna do Radala, kroz mjesto Klek, te kroz mjesto Komarna zajedno sa kolektorom. Za kanalizacijski sustav Klek-Duboka-Komarna dobivena je građevinska dozvola, kao i za kanalizacijski sustav Podgradina- Vlaka također a za kanalizacijski sustav Blace-Trn izgrađena je projektna dokumentacija i u tijeku je ishođenje građevinske dozvole.

2.2.7. Bežični Internet

Samo 0,2% stanovništva nema mogućnost pristupa širokopojasnom Internetu.

2.2.8. Zbrinjavanje otpada

Vezano za zbrinjavanje otpada, nailazimo na velike poteškoće zbog problema divljih odlagališta. Nakon svake njihove sanacije stalno se pojavljuju nova.

Izradili smo projektnu dokumentaciju te ishodili građevinsku dozvolu za izgradnju reciklažnog dvorišta Pižinovac-Lovorje.

2.3. Povijesna i kulturna dobra

U Općini Slivno danas nalazimo ostatke gradova i drugih naselja, tvrđave, kule, sakralne objekte i zaštićenu arhitekturu. Kultura i turizam u suvremenim uvjetima postali su nerazdvojni, pa bi se svi neretvanski spomenici kulture mogli na specifičan način turistički valorizirati. Usprkos znanstveno utemeljenoj činjenici da Općina Slivno ima dugu tradiciju naseljenja ni jedan lokalitet nije sustavno arheološki istraživan.

Ukupno je 18 zaštićenih spomenika kulture u našoj Općini, od čega je 13 registrirano i preventivno zaštićeno, a 5 ih je samo evidentirano.

- Zaštićena kulturno povijesne cijelina u Općini je poznata nekropolu stećaka, srednjovjekovnih kamenih nadgrobnih spomenika.

- Kao zaštićena pojedinačna građevina vodi se Kula Nonković iz 17. stoljeća u Kleku, zatim crkva sv. Ivana na otočiću Osinj i Ruševine Smrdan Grad s crkvom Gospe Velike iznad Kleka (zidine jedne vjerojatno venecijanske tvrđave, koja je služila za nadziranje ulaza u Neumski zaljev).

- Evidentiran je i zaselak Slivno Ravno gdje je godine 1900. sagrađena kamena crkva sv. Stjepana, zatim crkva Sv. Liberana i crkva Gospe od Zdravlja na Vlaci koja je prva posvećena sakralna građevina u neovisnoj Republici Hrvatskoj.

- Iznad ruševine Smrdan Grada nalazi se vidikovac, tvrđava Gradina iz predimskog doba, zaštićena trima koncentričnim suhozidinama, s vidikom na prevlaku Ston, na poluotok Pelješac, ušće Neretve i Naronu.

2.4. Stanovništvo

2.4.1. Demografska situacija

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine u našoj Općini živi 1.999 stanovnika, što je smanjenje u odnosu na Popis stanovništva iz 2001., kada je Općina brojala 2.078 stanovnika. Negativni demografski trendovi karakteristični su za većinu hrvatskih primorskih općina, u čemu ni mi nismo izuzetak. Prosječna gustoća naseljenosti Slivna od 29,2 stanovnika/km² znatno je niža od prosjeka drugih neretvanskih općina (87 stanovnika/km²), županijskog prosjeka (68,7 stanovnika/km²), kao i državnog prosjeka (75,7 stanovnika/km²).

Analiza dobne strukture stanovništva pokazuje da je još uvijek prisutan veći postotak

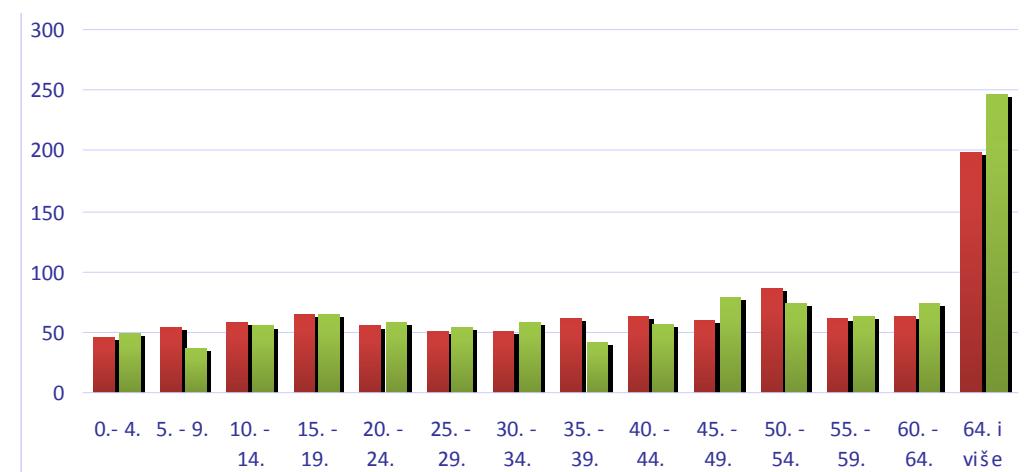
starijeg stanovništva te manji postotak djece. Prosječna starosna dob na području Općine je 43,6 godine, s gotovo jednakim brojem muškog (980 ili 49%) i ženskog stanovništva (1019 ili 51%). Za razliku od Slivna, ostale neretvanske općine karakterizira stanovništvo znatno mlađe od županijskog prosjeka. Indeks starenja još je jedan od pokazatelja starenja ukupne populacije i njegov raspon vrijednosti iznad 100 jasno nam potvrđuje intenzivan proces starenja što ukazuje i na iseljavanje mладог stanovništva.

Demografski trendovi u Općini nisu zadovoljavajući: dugoročni pad ukupnog broja stanovnika, slab prirodni prirast stanovništva i

intenzivan proces starenja stanovništva. Populacija u dobi 15-64 godine starosti (radni kontingenat) čini u našoj Općini 62,5% ukupnog stanovništva i po svemu je to još uvijek potencijal gospodarske revitalizacije, usprkos uočenim trendovima starenja ukupne populacije. Od navedenog radnog kontingenta zaposleno je 34,3% ljudi, a nezaposlenih je 6,5%. Ekonomski je neaktivnost obilježe čak 59,2 % stanovništva starijeg od 15 godina. Po definiciji ekonomskom aktivnošću smatra se svaka aktivnost osoba koje pridonose ili su spremne pridonositi proizvodnji dobara i usluga u određenom (referentnom) razdoblju radi stjecanja sredstava za život.

Grafikon 1.: UKUPAN BROJ STANOVNIKA PREMA DOBI I SPOLU

MUŠKARCI
ŽENE

Područje	Ukupno stanovništvo 2011.	Stanovništvo staro do 20 godina	Stanovništvo starije od 60 godina	Indeks starosti	Koeficijent starosti	Prosječna dob	Radni kontingenjt: žene (15-59) i muškarci (15-64)
Slivno	1.999	433	583	134,6	29,7	43,6	1.251
Ostale neretvanske JLS	35.799	9.139	14.136	97	23	40,8	23.636
DNŽ	122.568	27.293	80.804	109,4	24,4	41,5	80.804
RH	4.284.889	896.605	1.031.373	115	24,1	41,7	2.873.828

Tabela 1.: Podaci o stanovništvu Općine Slivno*

2.4.2. Tržište rada

Nezaposlenost i nije tako velika i s velikim udjelom kao sama neaktivnost stanovništva, iz čega se može zaključiti da postoji dosta neformalne aktivnosti. Upravo taj nesrazmjer između zaposlenosti i nezaposlenosti s jedne strane i zaposlenosti i ekonomске neaktivnosti s druge strane te istovremene neformalne aktivnosti vjerojatno svih kategorija ekonomski neaktivnih osoba, održava gospodarsku stabilnost kroz stalne prihode, usprkos absolutno velikom broju umirovljenika, đaka i studenata.

Prosjek osoba koje prihode ostvaruju iz poljoprivredne djelatnosti znatno je veći od žu-

panijskog. Ipak, potencijal za poljoprivrednu proizvodnju i zapošljavanje nije iskorišten i postoje velike mogućnosti poboljšanja.

2.4.3. Odgoj i obrazovanje

Obrazovna struktura Općine Slivno pokazuje da dominira stanovništvo sa srednjom stručnom spremom (60% osoba starijih od 19 godina), nepismenost je mala kao i udio stanovništva s nezavršenom osnovnom školom te ovaj segment nije potrebno posebno razmatrati. Prema spolnoj strukturi, žene imaju nižu obrazovnu razinu te manji udio u ukupnoj radno aktivnoj populaciji. Time naša Općina Slivno ima veći broj ljudi sa završe-

nom srednjom školom od hrvatskog prosjeka (54,8%). Obrazovanost populacije je velika jer 75,6 % stanovništva starijeg od 15 godina ima završeno srednje ili visoko obrazovanje.

Informatička pismenost jedan je od ključnih pokazatelja uključenosti stanovništva u digitalno društvo. Državni zavod za statistiku na popisu stanovništva mjeri informatičku pismenost kroz četiri kategorije :

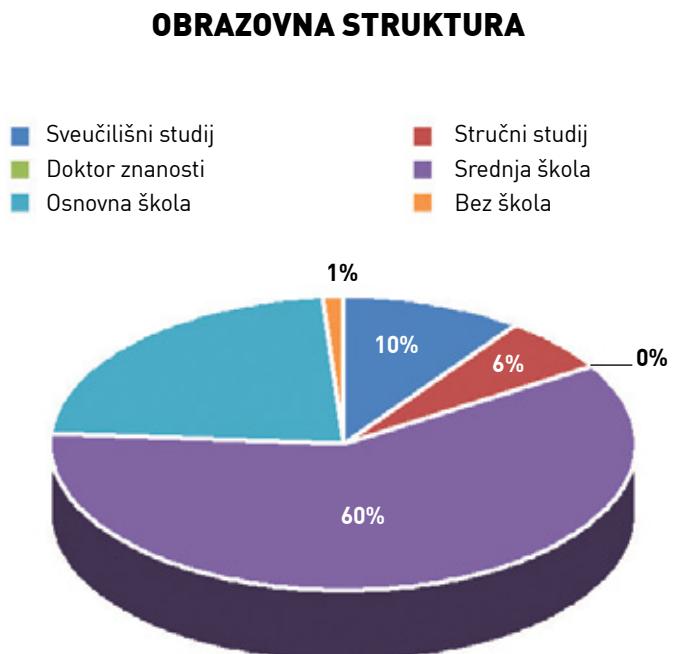
- Obrada teksta
- Tablični proračuni
- Korištenje elektroničke pošte
- Korištenje Interneta

U usporedbi s Republikom Hrvatskom, građani Dubrovačko-neretvanske županije su

*Izvor: DZS

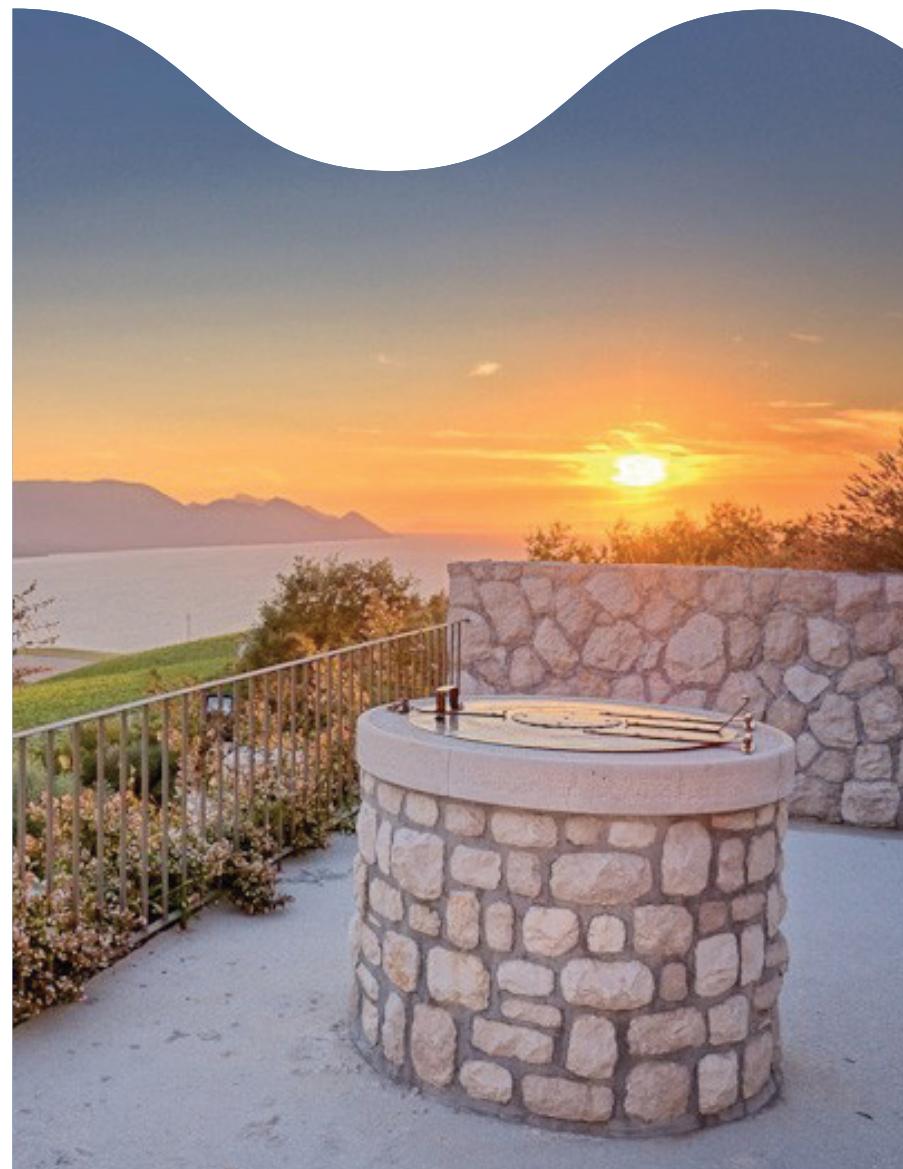
natprosječno informatički pismeni građani, u svim navedenim kategorijama. Naša Županija je nešto ispod prosjeka Europske unije.

Što se tiče predškolskog odgoja na području naše Općine ne djeluje vrtić već sufinanciramo dječji vrtić u Opuzenu. Osnovna škola u Blacama osnovana je još 1908. godine, a sada je to područna škola Osnovne škole Opuzen.

Grafikon 2.: Razina obrazovanja stanovnika Općine Slivno

Izvor: www.dzs.hr

2.5. Gospodarstvo Općine

2.5.1. Malo i srednje poduzetništvo

U gospodarstvu na području Općine Slivno nema velikih gospodarskih subjekata kao nositelja gospodarskog razvoja, nego posluju samo mala i par srednjih poduzeća. U svom poslovanju ta poduzeća nisu orijentirana na tehnološki i inovativni razvoj. Uz to manjak je potporne poduzetničke infrastrukture, a

i nedostatna je povezanost sa županijskim i državnim potpornim institucijama.

Na području naše Općine registrirano je 39 obrta, od kojih 37 stalno radi. Isto tako registrirane su i dvije poljoprivredne zadruge.

2.5.2. Poljoprivreda

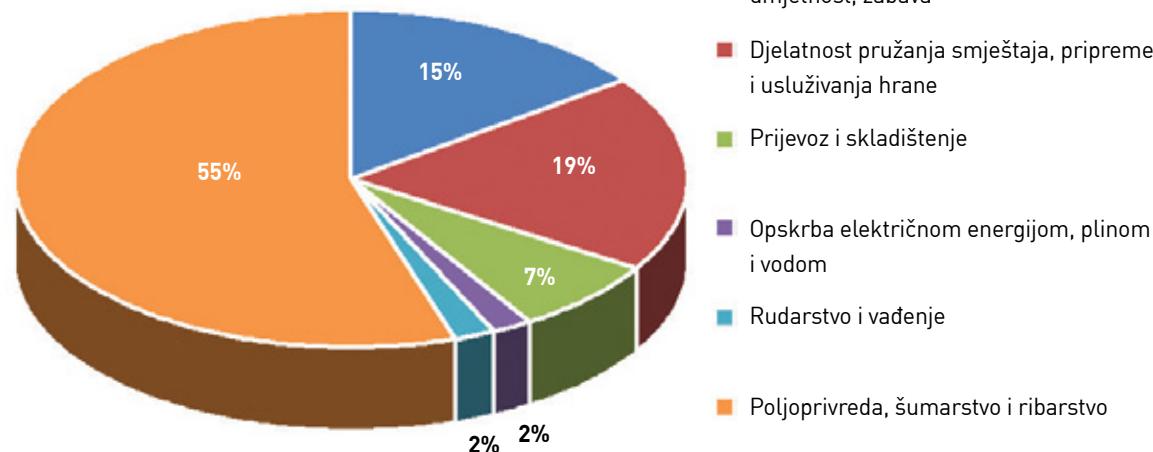
Po Popisu poljoprivrede 2003. u našoj Općini

je bilo 312 domaćinstava koja su se bavila poljoprivrednom proizvodnjom. Ta domaćinstva su koristila 382,85 ha poljoprivrednih površina rascjepkanih u 1.683 parcele.

U poljoprivrednoj proizvodnji ključno je voćarstvo, prvenstveno uzgoj citrusa (pretežito mandarina). Većina stabala nalazi se na području grada Opuzena i Općine Slivno, u kojima su dvije trećine svih stabala u DNŽ zbog čega su u pogledu uzgoja i proizvodnje dominantni i u RH. Najveći broj stabala citrusa nalazi se na zemljištu obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, a tek neznatni dio na zemljištima pravnih osoba. Osim citrusa, uzgajaju se breskve, jabuke i šljive, ali s marginalnim značajem u odnosu na proizvodnju mandarina.

Poljoprivreda je značajno unaprjeđena podizanjem vinograda i maslinika na krševitom tlu na području Komarne. Na tlu koje je bilo obrašlo niskom makijom i garigom napravljeni su obimni agrotehnički zahvati mljevenja kamena i pripreme tla za sadnju vinove loze i maslina. Ovaj položaj ima izvrsne uvjete za uzgoj vinove loze – obronak je orijentiran jug-jugozapad na

ZAPOSLENI U PRAVNIM OSOBAMA

Grafikon 3.: Zaposleni u pravnim osobama

50 - 180 metara nadmorske visine, vapnenačko tlo, nagiba do 45%, dobre provjetrenosti. Ti uvjeti su omogućili da je na 80-ak ha uglavnom certificirana ekološka proizvodnja vinove loze, a sortiment posađenih loza u vinogorju čine 92% autohtone sorte (plavac mali, pošip, tribidrag, maraština, dubrovačka malvasija i babić). Tako je u vinogradarskoj regiji Primorska Hrvatska osnovano i priznato novo vinogorje: Komarna. Uz to na 10-ak ha su posađene masline. Osim značaja za vinarstvo i maslinarstvo ovi nasadi, kao i proizvodnja vina i maslinovog ulja, doprinijeli su i turističkoj ponudi ovog područja. Proizvođači grožđa i vina sa područja Komarne osnovali su i Udrugu „K7“ (Komarna 7) radi zajedničke promocije i marketinga svojih proizvoda i usluga.

U našoj Općini veći broj osoba nego što je to prosjek u Županiji ostvaruje prihode od poljoprivredne djelatnosti.

Slika 2.: ARKOD preglednik poljoprivrednih površina na dijelu Općine Slivno

2.5.3. Turizam

Općina Slivno još uvijek nije dovoljno valorizirala ljepotu i specifičnosti svog područja kao resursno atrakcijske osnove za razvoj turizma. Primarno značenje za turističku valorizaciju Općine Slivno imaju primorska naselja. Na samom ulazu u Općinu smješten je obiteljski hotel Merlot u sklopu kojeg se nalazi i vinarija Vinarstvo Prović. Uz obalu od sjeverozapada prema jugoistoku smjestila u se naselja:

Blace, uz samo ušće male Neretve, gdje je, zbog lijepog položaja, počeo intenzivni razvoj turizma. Idući prema jugu uz obalu dolazi se do Dube, naselja u nastajanju, s prekrasnom plažom. Iduće naselje jest Komarna na slivanjskoj rivijeri s perspektivom da postane značajna turistička destinacija vikendaškog i apartmanskog tipa. Vinogradi i maslinici Udruge „K7“ predstavljaju važnu osnovu za daljnji razvoj turizma. Nakon Komarne slijedi prelijepa uvala Duboka s istoimenim nazivom naselja. Ulice Repić i Radalj povezane su jednom prekrasnom mirnom uvalom. Radalj je s druge strane povezan šetnicom s mjestom Klek. Klek je slikovito mjesto koje se smjestilo uz jadransku magi-

stralu na samom kraju Općine, a ove godine slavi 50 godina turizma. Istoimeno turističko naselje ima malo proširene sadržaje kao što su tereni za mini golf, teniski tereni, parkovi za djecu i prekrasna plaža koja se proteže kroz cijelo mjesto. Posljednja uvala u Općini Slivno je Moračna koja graniči s Bosnom i Hercegovinom a u kojoj se nalazi izuzetno atraktivan spoj šljunčane plaže sa nedirnutom prirodom i maslinicima.

Općinu Slivno karakterizira izražena sezonalnost turističke potražnje, 85% od ukupnog broja noćenja ostvaruje se od lipnja do kolovoza, što uzrokuje poteškoće na tržištu rada te općenito koncentraciju aktivnosti i događaja, dostupnost određenih usluga samo u jednom periodu godine, dok se te usluge ne nude u mjesecima kada je broj turista manji. Podaci o smještajnim kapacitetima pokazuju da su privatne sobe i apartmani još uvijek dominantan oblik ponude. Prema podatcima Turističke zajednice Općine Slivno od 2011. svake se godine bilježi porast broja smještajnih kapaciteta, kako u hotelskom tako i u privatnom smještaju.

Općinu Slivno karakterizira izražena sezono-

nalnost turističke potražnje, 85% od ukupnog broja noćenja ostvaruje se od lipnja do kolovoza, što uzrokuje poteškoće na tržištu rada te općenito koncentraciju aktivnosti i događaja, dostupnost određenih usluga samo u jednom periodu godine, dok se te usluge ne nude u mjesecima kada je broj turista manji.

Slivno ima visok potencijal za različite oblike ruralnog, osobito eko-turizma. U prostornom planu Dubrovačko-neretvanske županije predviđena je gradnja tri turističke zone, i to T3 na području Klek Moračna na površini od 6 ha, T2 na području Raba uvala Soline površine 10 ha i T1 na području Blace Uplov površine 10 ha.

Teritorij Općine bogat je kulturnim dobrima, pojedinačnim spomenicima i zaštićenim cjelinama kao i još uvijek očuvanim povijesnim urbanim i ruralnim kulturnim krajolikom. Prostor doline Neretve pripada rijetkim reliktnim sredozemnim močvarama sa očuvanim obalnim lagunama pa je uvršteno u područja pod zaštitom Ramsarske konvencije. Valja naglasiti i dodatno valorizirati ornitološko i ihtiološko bogatstvo ovog područja.

Tabela 2.: Promet domaćih i stranih turista prema vrsti smještajnih kapaciteta u Općini 2015. godine

OPĆINA SLIVNO		PROMET TURISTA			VRSTA SMJEŠTAJA	
		UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	HOTELI I SLIČNO	KUĆANSTVO
UKUPNO	turisti	16.055	1.507	14.548	4.052	12.003
	noćenja	103.590	4.896	98.694	15.199	88.391
BLACE	turisti	2.672	73	2.599	-	2.672
	noćenja	20.866	367	20.499	-	20.866
DUBOKA	turisti	-	-	-	-	-
	noćenja	-	-	-	-	-
KLEK	turisti	8.117	400	7.717	-	-
	noćenja	54.318	2.474	51.844	-	-
KOMARNA	turisti	2.382	61	2.321	-	2.382
	noćenja	19.447	497	18.950	-	19.447

Tabela 3.: Pregled turističkih noćenja u Općini Slivno

VRSTA SMJEŠTAJA	NOĆENJA U 2015. GODINI
HOTELI I TN	87.212
KAMPOVI	0
KUĆANSTVA	8.397
MARINE I LUČICE	0
OSTALO	2.822
VIKENDICE	61.887
UKUPNO	160.318

Udjel TZD Slivno iznosi 2,40% ukupnog broja noćenja u DNŽ

Izvor: Turistička zajednica Dubrovačko-neretvanske županije

Izvor: Turistička zajednica Dubrovačko-neretvanske županije
Dubrovačko - neretvanske županije

2.5.4. Turističke manifestacije

Osobitu važnost za turističku ponudu imaju i turističke manifestacije. Svaki takav organizirani događaj koji posjete turisti označava destinaciju, čini je pamtljivom i posebnom te predstavlja doživljaj koji povećava zadovoljstvo turista.

Manifestacije imaju za turizam funkciju privlačenja i animiranja gostiju, kreiraju prepoznatljivost mesta, promoviraju turističku destinaciju, čine ugodnijom sliku o mjestu i njegovim stanovnicima.

Udruge iz područja kulture za svoj rad i organizaciju manifestacija od Općine su dobile finansijsku podršku.

2.6. Lokalna samouprava

2.6.1. Proračun Općine

Od 2009. godine, sukladno Zakonu o proračunu, gradovi i općine prilikom izrade proračuna, osim općeg i posebnog dijela, trebaju izraditi i plan razvojnih programa što predstavlja planirane investicijske rashode za nadne tri godine. Izmjenama i dopunama Zakona o proračunu iz 2012. godine planovi se izrađuju na način da se uključe razvojni ciljevi i prioriteti lokalne samouprave, povezani s programskom i organizacijskom klasifikacijom proračuna. Ta poveznica, sadržana u ovoj Strategiji je i osnova za korištenje sredstava iz fondova Europske unije. Strateški ciljevi i prioriteti na lokalnoj razini trebaju biti usklađenost sa regionalnim i nacionalnim ciljevima razvoja.

Analizom prihoda i rashoda naše Općine može se vidjeti da su se prihodi od poreza u

2016. godini, u odnosu na 2015. povećali za 12% dok su se komunalni doprinosi i naknade povećali za 4%.

Ukupan prihod bez potpora po stanovniku za 2011. u našoj Općini je bio 1.300 kn, što predstavlja najmanji prihod u usporedbi s drugim lokalnim samoupravama na obalnom području Hrvatske. Prosječan prihod na obalnom području iznosio je 4.211 kn a najveći prihod imaju stanovnici Novigrada (Istarska županija) od 13.762 kn. Ovi podaci pokazuju da neke jedinice lokalne samouprave na hrvatskoj obali ostvaruju 10,5 puta veće ukupne prihode po stanovniku nas.

2.6.2. Socijalno osjetljive skupine i socijalna politika

Briga o socijalno osjetljivim skupinama je važan dio politike naše Općine. U popisu sta-

novništva 2011. godine 409 osoba se u našoj Općini izjasnilo kao osoba koja ima teškoća u obavljanju svakodnevnih aktivnosti zbog neke dugotrajne bolesti, invalidnosti ili starosti, odnosno da im je otežano funkcioniranje u svakodnevnom životu.

Ranjive skupine definiraju se kao grupe s povećanim rizikom ranjivosti, osjetljivosti koje su podložne utjecaju okoline, imaju više potreba, teže sudjeluju u društvenim događanjima i imaju ograničenu mogućnost prilagodbe kulturološkim normama. Opredijeljenost naše Općine da jača socijalnu politiku ogleda se i u stalnom izdvajajući proračunskih sredstava Općine za socijalnu skrb kroz Program13. Socijalna skrb i socijalne pomoći, aktivnosti: Transferi socijalno ugroženim obiteljima i Potpora invalidima i hendikepiranim osobama.

2.6.3. Udruge civilnog društva

Na području naše Općine djeluje veći broj udruga, čime smo osobito zadovoljni a iste su iz proračuna Općine dobine pomoći za svoj rad.

Ranjive skupine (Sirković i suradnici, 2013.) definiraju se kao grupe s povećanim rizikom ranjivosti, osjetljivosti koje su podložne utjecaju okoline, imaju više potreba, teže sudjeju u društvenim događanjima i imaju ograničenu mogućnost prilagodbe kulturološkim normama. Opredijeljenost naše Općine da jača socijalnu politiku ogleda se i u stalnom izdvajaju proračunskih sredstava Općine za socijalnu skrb kroz Program13. Socijalna skrb i socijalne pomoći, aktivnosti: Transferi socijalno ugroženim obiteljima i Potpora invalidima i hendikepiranim osobama.

Općina Slivno pridružila se u prosincu 2012. godine lokalnoj akcijskoj grupi (LAG) „Neretva“ koju čine ukupno sedam gradova i općina Dubrovačko-neretvanske županije. Administrativno područje LAG-a zauzima površinu od 412,56 km², a na njegovom području živi 35.672 stanovnika.

2.6.4. Zaštita i spašavanje

Na zaštitu i spašavanje u našoj Općini polazemo dosta računa, što se vidi iz proračuna Općine u kojem su osigurana sredstva za te aktivnosti, za protupožarnu zaštitu, Gorsku službu spašavanja i civilnu zaštitu. Najveći dio sredstava ide Dobrovoljnom vatrogasnom društvu Slivno koje djeluje na području naše Općine. Problem u radu DVD-a je zgrada koja je potrebna Društvu kako bi ispunilo svoje zadace zaštite i spašavanja.

2.6.5. Ostalo

Izmjenama i dopunama Prostornog plana Općine Slivno iz 2008. osigurane su dodatne površine za proširenje postojećih groblja smještenih izvan područja naselja, pa ukupna površina predmetne namjene iznosi 3,11 ha. Područje groblja, kojih ima ukupno pet, potrebno je urediti i infrastrukturno opremiti.

3. SWOT ANALIZA OPĆINE

Snage Općine koje nam daju najveće mogućnosti za uspjeh su položaj našeg područja između mora, Neretve i njezinih pritoka, koje su stvorile močvarna područja pogodna za razvoj selektivnih oblika turizma, blaga klima pogodna za uzgoj mediteranskih poljoprivrednih kultura, agruma, vinove loze i maslina, duga povijest naseljenja i kulturna baština. Od svih navedenih snaga izdvajamo ljudske potencijale, tradiciju i prirodnu ljepotu.

Pod slabostima se smatra sve ono što nam ograničava ili onemogućuje razvoj. Najvažnijim slabostima smatramo one vezene uz mlade, jer su ljudi osnova svakog razvoja.

Jačanje snaga i smanjenje slabosti naše Općine provest će se kroz određivanje prilika od koji nagašavamo pametne i motivirane ljude, mogućnost razvoja selektivnih oblika turizma, stvaranje novih površina za poljoprivrednu proizvodnju.

Odlazak mlađih ljudi iz Općine, agro-ekološki problem zaslanjivanja poljoprivrednih površina, sporo ostvarenje komunalnih projekata zbog sporosti državne administracije osnovne su prijetnje koje mogu ugroziti razvoj naše Općine, smanjiti naše snage i povećati slabosti.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> Ljepota i bogatstvo prirodnih resursa kao potencijal za razvoj turizma (ruralni, aktivni, gastro, kulturni) Politička i finansijska stabilnost Općine i dobra suradnja sa susjednim općinama i drugim javnim tijelima Značajne poljoprivredne površine i razvijena poljoprivreda – uzgoj agruma, maslina i vinove loze Veliki potencijal za ulaganje u turizam i turističke zone 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatne predškolske i obrazovne ustanove Odlazak mladog visokoobrazovanog stanovništva iz Općine Mali broj hotelskog smještaja Nedostatak zdravstvenih ustanova Neizgrađenost kanalizacije i pročišćavanje otpadnih voda i zastarjelost vodoopskrbne infrastrukture Slaba izgradnja i održavanje nerazvrstanih cesta Nedostatna društvena infrastruktura – tržnice, šetnice, dječja igrališta, groblja, javna rasvjeta, vatrogasnici dom Nepostojanje ili slaba razvijenost turističke infrastrukture – info centar, turistička zona, marina, tematske staze
PRIЛИKE	PRIЈЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> Mogućnost korištenja EU fondova, za razvoj Općine Ažurno prostorno planiranje Zdravstveni turizam kao turistička ponuda Izgradnja šetnica uz more i mogućnost produženja turističke sezone Blizina Međugorja (veliki broj hodočasnika i potencijalnih gostiju, makar na 1 dan) Decentralizacija državne uprave Uspostava gospodarske zone Izgradnja turističkih zona 	<ul style="list-style-type: none"> Depopulacija Zaslanjivanje poljoprivrednih površina Česte promjene zakona na nacionalnoj razini što otežava dugoročno planiranje Sporost državne administracije Izmjene u sustavu lokalne samouprave - ukidanje općina ili njihovo spajanje Moguća promjena politike u korištenju EU fondova (npr. smanjivanje sredstava)

SWOT matrica Općine Slivno pokazuje određene snage i prilike koje će se koristiti kako bi se dodatno potaknalo razvoj i napredak, uz istodobne aktivnosti na sprječavanju i umanjenju prepoznatih slabosti i prijetnji.

4. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI

Vizijom Općine određuje se buduće stanje koje se želi postići ciljevima koji su određeni, odnosno vizija je ideja vodilja koja je usmjereni u ostvarivanju spomenutih ciljeva. Vizija Općine Slivno glasi: „Mala općina jedinstvene, očuvane prirode i vrijedne kulturne baštine, koje dijelimo s drugima kroz održivi turizam, stvorena radom svojih ljudi između mora, kamenitih brda i Neretve gdje se uzgajaju poljoprivredne kulture i u kojoj se lijepo živi“.

Jedna od glavnih uloga lokalne samouprave je zadovoljiti svakodnevne potrebe ljudi. Želimo povećati učinkovitost lokalne samouprave kroz sinergiju s gospodarskim i civilnim sektorom. Uključivost ne smatramo obvezom nego prilikom za postizanje vizije razvoja naše Općine čime ćemo povećati svoju konkurentnost te razvijati koncept održivosti.

Održivost je način života, način kako da ostanemo na ovom prostoru i da ga predamo generacijama koje dolaze iza nas: konkurentno gospodarstvo, ljudi koji žive od svoga rada, pomaganje onima kojima je pomoći potrebna uz poštivanje prirodnog okruženja.

VIZIJA

„Mala općina jedinstvene, očuvane prirode i vrijedne kulturne baštine, koje dijelimo s drugima kroz održivi turizam, stvorena radom svojih ljudi između mora, kamenitih brda i Neretve gdje se uzgajaju poljoprivredne kulture i u kojoj se lijepo živi“

VRIJEDNOSTI

Učinkovito upravljanje resursima

Lokalno zajedništvo u ostvarenju održivog razvoja

Ciljevi i prioriteti razvoja

Cilj 1.

Gospodarstvo usmjereni rastu standarda lokalnog stanovništva, tehnološki napredno, konkurentno i socioekološki održivo

Cilj 2.

Razvoj ljudskih resursa podizanje razine zaposlenosti i socijalne kohezije uz opći rast društvenog standarda

Cilj 3.

Održivo upravljanje prirodnim resursima i zaštita okoliša

Plan provedbe

1. Praćenje ostvarenja ciljeva i prioriteta

2. Izvještavanje

5. PRIORITETI I MJERE

CILJ 1.

GOSPODARSTVO USMJERENO RASTU STANDARDA LOKALNOG STANOVNIŠTVA, TEHNOLOŠKI NAPREDNO, KONKURENTNO I SOCIOEKOLOŠKI ODRŽIVO

Prioritet 1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

Mjera 1.1. Izgradnja luka za manja plovila	
Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none">Izgradnja lukePoslovi nasipanjaOpremanje luke javnom rasvjетom i ostalom infrastrukturom (struja, voda, telekomunikacije, itd.)Postavljanje opskrbnih ormarićaPostavljanje sidrenih sustava
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Prioritet 2. Razvoj turizma visoke kvalitete

Mjera 2.1. Izgradnja turističkih zona	
Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none">Infrastrukturno uređenje zonaStavljanje u funkciju zona
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Mjera 2.2. Izgradnja turističkih info-centara

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada projektne dokumentacije za gradnju info-centara • Izgradnja info-centara • Opremanje info-centara • Postavljanje info-stupova
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Mjera 2.3. Izgradnja šetnica

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada projektne dokumentacije • Izgradnja šetnica • Opremanje rasvjetom, klupama i ostalim potrebnim sadržajima
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Mjera 2.4. Turističke tematske staze

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada idejnog projekta • Pribavljanje potrebne projektne dokumentacije • Izgradnja staza • Opremanje staza infrastrukturom • Označavanje sredom signalizacijom
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Prioritet 3. Revitalizacija poljoprivrede

Mjera 3.1. Izgradnja tržnica za potporu trženju

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none">Izrada projektne dokumentacijeIzgradnja tržniceOpremanje tržniceInformativne radionice za poljoprivrednikeOrganizacija događanja na prostoru tržnicePovezivanje poljoprivrednika radi skraćenja lanca opskrbe (trženja)
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Mjera 3.2. Potpora obnavljanju trajnih nasada

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none">Informiranje poljoprivrednika o mogućnostima financiranja podizanja trajnih nasada te unaprjeđenju prerade i prodajeOčuvanje starih nasadaNabava poljoprivredne mehanizacije
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Mjera 3.3. Pilot projekt „Izgradnja sifona za navodnjavanje“

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none">Izrada projektne dokumentacijeNabava opreme i izvođenje svih potrebnih radova
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

CILJ 2.**RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA I DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE I POBOLJŠANJE KVALITETE ŽIVOTA****Prioritet 4. Podizanje razine društvenog standarda****Mjera 4.1. Izgradnja dječjih vrtića**

Aktivnosti provedbe:	• Izrada projektne dokumentacije • Izgradnja zgrada • Opremanje zgrada

Nositelj:	Općina Slivno
------------------	---------------

Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi
-----------------------------	---

Mjera 4.2. Izgradnja ambulante / zdravstvenih sadržaja

Aktivnosti provedbe:	• Izgradnja objekta • Nabava materijala i opremanje prostorija

Nositelj:	Općina Slivno
------------------	---------------

Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi
-----------------------------	---

Mjera 4.3. Izgradnja i uređenje dječjih igrališta

Aktivnosti provedbe:	• Izgradnja igrališta • Opremanje igrališta

Nositelj:	Općina Slivno
------------------	---------------

Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi
-----------------------------	---

Mjera 4.4. Proširenje kapaciteta osnovne škole Blaca

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none">• Pribavljanje potrebne dokumentacije• Proširenje kapaciteta – nadogradnja• Izvođenje radova• Nabava opreme
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Mjera 4.5. Izgradnja domova za starije i nemoćne osobe

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none">• Izrada dokumentacije• Dobivanje dozvole za gradnju• Poslovi gradnje doma• Opremanje domova
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Mjera 4.6. Proširenje i uređenje groblja

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none">• Radovi na proširenju groblja – dodatna mjesta• Uređenje groblja• Opremanje infrastrukturom
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Mjera 4.7. Obnova javne rasvjete i elektrifikacija starih naselja

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none">• Priprema projekta javne rasvjete• Radovi na izgradnji i opremanju javne rasvjete
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Mjera 4.8. Uređenje zgrada mjesnih i drugih domova

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none">• Identificiranje i analiziranje korisnika i definiranje korištenja• Građevinski i ostali radovi• Nabava opreme za opremanje prostorija
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

CILJ 3.

ODRŽIVO UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA I ZAŠTITA OKOLIŠA

Prioritet 5. Povećanje kvalitete prometne infrastrukture i sigurnosti u prometu

Mjera 5.1. Rekonstrukcija i izgradnja nerazvrstanih cesta

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none">• Rekonstrukcija cesta• Postavljanje javne rasvjete s instalacijom• Izmjena dotrajalih instalacija
-----------------------------	--

Nositelj:	Općina Slivno
------------------	---------------

Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi
-----------------------------	---

Mjera 5.2. Uređenje nogostupa

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none">• Radovi izgradnje nogostupa• Radovi uređenja i obnavljanja nogostupa
-----------------------------	--

Nositelj:	Općina Slivno
------------------	---------------

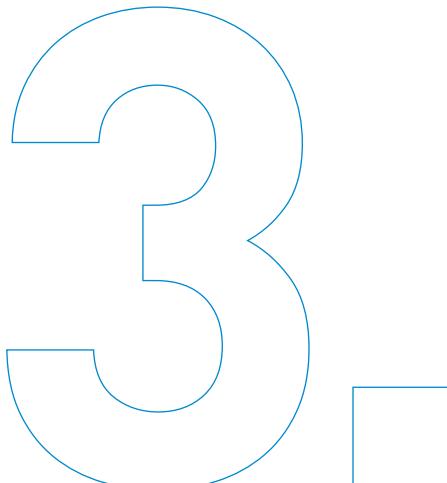
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi
-----------------------------	---

Mjera 5.3. Izgradnja novih cesta

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none">• Izgradnja novih cesta na području cijele Općine
-----------------------------	---

Nositelj:	Općina Slivno
------------------	---------------

Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi
-----------------------------	---

Mjera 5.4. Uređenje obale Male Neretve

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none"> Izrada projektne dokumentacije Izvođenje svih radova i nabava opreme
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Prioritet 6. Razvoj i podizanje usluga i sigurnosti vodoopskrbnog sustava i sustava odvodnje

Mjera 6.1. Rekonstrukcija vodovodne mreže

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none"> Rekonstrukcija vodovodne mreže
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Mjera 6.2. Izgradnja primarne i sekundarne kanalizacijske mreže na cijelom području Općine

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja mreže
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Mjera 6.3. Izgradnja reciklažnog dvorišta Pižinovac-Lovorje

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnje reciklažnog dvorišta Infrastrukturno opremanje reciklažnog dvorišta Nabava vozila i opreme
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Mjera 6.4. Sanacija (divljih) odlagališta

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none"> • Sanacija – radovi • Nabava vozila i opreme
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Prioritet 7. Podizanje kvalitete gospodarenje prostorom te učinkovitosti očuvanja i zaštite okoliša

Mjera 7.1. Vatrogasni dom

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada projektne dokumentacije i dobivanje dozvola za izvođenje radova • Izgradnja Vatrogasnog doma • Opremanje objekta
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

Mjera 7.2. Optimalno korištenje rudnog bogatstva

Aktivnosti provedbe:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada projektne dokumentacije i dobivanje dozvola • Korištenje kamenoloma
Nositelj:	Općina Slivno
Izvori financiranja:	Proračun Općine, Županije, Države, EU fondovi

6. USKLAĐENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA VIŠE RAZINE

U izradi Strategije razvoja naše Općine poduzete su sve mjere kako bi se osigurala skladnost s postojećim strateškim dokumentima „više razine“, na europskoj, nacionalnoj i županijskoj razini.

Ciljevi i prioriteti našeg razvoja usklađeni su sa razvojnim ciljevima i prioritetima navedenih strateških dokumenata kako bi se osigurala prepoznatljivost potreba i mogućnost financiranja njihovog zadovoljavanja.

6.1. USKLAĐENOST S EUROPSKIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

6.1.1. Predvodničke inicijative „Europe 2020“

Dокумент „Europa 2020“ je strategija rasta EU za ovo desetljeće. EU želi imati pametno, održivo i uključivo gospodarstvo. Ti prioriteti trebaju omogućiti priliku svakom europskom građaninu lakše zapošljavanje i viši standard. Odgovornost lokalne samouprave u razvoju ukupnog društva je u dijelu u kojem određuju uvjete u kojima se odvija gospodarska aktivnost, kao i u dijelu izravne komunikacije s

građanima i prijenosu informacija.

Odbor regija Europske unije pripremio je preporuke za lokalnu samoupravu za izradu strateškog plana. Ciljevi postavljeni na lokalnoj razini moraju odgovarati proračunskim okvirima, ne samo lokalne samouprave, nego i županijskom i državnom proračunu. Europska komisija predstavila je sedam predvodničkih inicijativa koje će ubrzati dobitanje pametnog, održivog i uključivog rasta. Sedam je predvodničkih inicijativa:

Strategiju razvoja Općine Slivno uskladili smo s **Digitalnim programom za Europu** koji ima za cilj omogućiti gospodarstvu i građanima da ostvare maksimum korištenjem digitalnih tehnologija.

Inovativna Europa je predvodnička inicijativa koja treba stvoriti okruženje pogodno za inovativnost kako bi se omogućilo dobrim idejama da se pretvore u proizvode i usluge. To je osobito važno kako bi se stvorila zanimljiva turistička ponuda i realizirali poduzetnički pothvati koji su u svojoj osnovi inovativni. Partnerstvo svih dionika, od lokalne samouprave do gospodarskih subjekata i istraživača prvi

je korak u prevladavanju organizacijskih nedostataka.

Mi kao lokalna samouprava želimo osobito jačati predvodničku inicijativu **Mladi u pokretu**. Naglašavamo da je zdravlje i mobilnost s kojima se počinje u ranijoj životnoj dobi osnova za kvalitetan cijeli život. Usmjeravamo naše napore na ključne kompetencije društva znanja, kao što su učenje, jezici, kultura, poduzetništvo, inovacijske vještine, kao i puno korištenje IT tehnologije.

Kroz javnu nabavu mi kao lokalna samouprava koristimo svoju kupovnu moć za odabir roba i usluga s manjim utjecajem na okoliš čime ostvarujemo ciljeve **Resursno efikasne Europe**. Kroz različite segmente potičemo ponašanje koje je odgovornije prema klimi i prirodnim resursima, čime doprinosimo lokalnom ali i širem održivom razvoju.

Želimo koristiti europske inicijative i programe za poticanje malog i srednjeg poduzetništva i stvaranja ukupno pozitivnog poduzetničkog okruženja kao dijela **Industrijske politike za doba globalizacije**. Želimo omogućiti miran poslovan i obiteljski život, kroz

poboljšanje kvalitete javnih usluga, npr. zadovoljavajuću cjelodnevna skrb za djecu. Sve naše aktivnosti na podizanju informatičke pismenosti, smanjenju ranog napuštanja školovanja, cjeloživotnog učenja i podršci osobama treće životne dobi dio su **Programa za nove vještine i poslove**, kao i stvaranje novih radnih mesta i aktivnostima za upravljanje promjenama u industriji i gospodarstvu. **Europska platforma protiv siromaštva i socijalne isključenosti** je predvodnička inicijativa koja je odredila potrebe koje smatramo osobito važnim i kojima posvećujemo dužnu pažnju. To je prvenstveno dostupnost javnih servisa svim našim stanovnicima i usklađenje našeg djelovanja u sektorima obrazovanja, stanovanja, prostornog planiranja, socijalnih servisa, sigurnosti i kulture, osobito kako bismo zadovljili potrebe mladih i djece.

6.1.2. Community – Led Local Development (CLLD): Razvoj koji vodi zajednica

CLLD je jedan od alata europske kohezijske politike za razdoblje 2014.-2020. Model

je to teritorijalnog razvoja koji koristi dobra iskustva LEADER programa. Specifični ciljevi i prioriteti određuju se na lokalnoj razini u skladu s lokalnim potrebama.

CLLD je metoda koja na lokalnoj razini uključuje partnere (predstavnike javnog sektora, civilnog društva i gospodarstvenike), u kreiranje i provedbu lokalne razvojne strategije koja će lokalnim sredinama omogućiti pomak prema održivoj budućnosti.

To je snažan alat koji bi trebao pokazati da su lokalne zajednice sposobne poduzimati pametne, održive i uključive korake na različitim područjima gospodarskog i društvenog razvoja.

6.2. USKLAĐENOST S NACIONALNIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

6.2.1. Sporazum o partnerstvu i Nacionalni program reformi

Ovim dokumentom formuliraju se prioriteti Vlade RH za smanjenje nezaposlenosti, očuvanje radnih mesta i sprječavanje daljnje nezaposlenosti, te daljinjem radu na fleksi-

bilnom i mobilnom tržištu rada, povezujući obrazovanje i tržište rada putem Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO), te poboljšanje djelotvornosti institucija tržišta rada.

6.2.2. Strategija razvoja turizma

Glavni ciljevi ove Strategije usmjereni su na obogaćivanje postojećih i generiranje novih turističkih sadržaja i doživljaja, sustavno podizanje razine znanja, vještina i obrazovanja turističkih djelatnika, stvaranje preduvjeta za jačanje poduzetništva, stvaranje novih radnih mesta i samozapošljavanje i učinkovito brendiranje Hrvatske i njenih turističkih regija.

6.2.3. Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020.

Ciljevi su usklađeni s Ekonomskim programom RH za jačanje poduzetničkog potencijala i unapređenje kulture poduzetništva, osobito unapređenje ekonomske uspješnosti malog gospodarstva u sektorima proizvođačkih i uslužnih djelatnosti nizom aktivnosti uključujući financijske aspekte ali i podupiranjem cjeloživotnog učenja zaposlenih u subjektima maloga gospodarstva.

6.2.4. Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020. i Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.

Strategija razvoja naše Općine uskladena je sa investicijskim prioritetima: unapređenje rezultata i rasta MSP-a, promicanje energetske učinkovitosti, poboljšanje sustava javne energetske infrastrukture – rasvjete, poboljšanje stanja voda (vodnih tijela) kroz razvoj sustava i mreže odvodnje te pročišćavanje otpadnih voda, poboljšanje zaštite i korištenja kulturne baštine u svrhu razvoja turističke ponude i usluga, poboljšanje djelotvornog upravljanja zaštićenim područjima kroz razvoj posjetiteljske infrastrukture, jačanje regionalne mobilnosti i povezanosti kroz poboljšanje regionalnih cesta, eliminaciju regionalnih cestovnih uskih grla i sigurnosnih crnih točaka, razvoj infrastrukture širokopojasne mreže, povećanje korištenja ICT-a u komunikaciji, poboljšanje pristupa visoko kvalitetnim zdravstvenim uslugama putem prijelaza sa institucionalne skrbi na skrb u zajednici, poboljšanje socijalne infrastrukture s ciljem smanjenja siromaštva i regionalnih nejednakosti kao i omogućava-

nje pristupa uslugama na lokalnoj razini te unapređivanje životnih uvjeta putem podrške uključivom rastu s ciljem smanjenja socijalne nejednakosti, isključenosti i siromaštva.

6.2.5. Pametna specijalizacija

Ovaj novi koncept politike inovacija osmišljen kako bi se promicalo učinkovito djelotvorno korištenje investicija u istraživanjima. Cilj je potaknuti regionalne inovacije u cilju postizanja gospodarskog rasta i prosperiteta, omogućujući da se regije usredotoče na njihove prednosti. Izgrađenost na čvrstim analizama regionalnih sredstava i tehnologije cilj je Strategija pametne specijalizacije. To bi također trebalo uključivati analizu potencijalnih partnera u drugim regijama.

6.2.6. Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj

Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. do 2015. godine, naglašava značaj uvođenje širokopojasnih usluga kako bi se potaknuto gospodarstvo i osnažilo stvaranje društva znanja u Republici Hrvatskoj. Razvoj brzih i ultrabrzih pristupnih mreža omogućio je us-

luge koje su univerzalno dostupne na bilo kojem uređaju.

6.2.7. Akcijski plan za provedbu Strategije razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj. 2014. – 2020.

Poboljšanje usklađenosti i umreženosti javnih politika, poboljšanje sustavne podrške poduzetništvu žena, uvođenje poduzetništva žena u cjelokupnu institucionalnu infrastrukturu te promocija poduzetništva žena su mjere koje predviđa ovaj Akcijski plan za postizanje zadanih ciljeva.

6.2.8. Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014. - 2020.

Strategijom je predviđeno ciljano povećanje stope zaposlenosti do 5% do 2020. godine, s težištem na srednje visoke tehnologije proizvodnje, komunikaciju i informatiku, u okviru pametnog specijalizacijskog okvira, uvažavajući zahtjeve rastućeg "zelenog gospodarstva". Uz ulaganja u razvoj školskih kurikuluma, povećanje zanimanja mladih za strukovno obrazovanje i naukovanje, zadržavajući starije radnike kao važan ljudski kapital, razvijanje sustava koordinacije i surad-

nje između poslovnog, obrazovnog sustava i znanstveno-istraživačkog sektora ostvariti će se zacrtani ciljevi.

6.2.9. Strategija prometnog razvijanja Republike Hrvatske

Kroz planski razvoj prometnog sektora u Republici Hrvatskoj ova Strategija obuhvaća šest sektorskih prometnih strategija od kojih su za našu Općinu bitne ceste, javna gradska, prigradska i regionalna mobilnost.

6.2.10. Program ruralnog razvoja 2014. – 2020.

Konkurentnost poljoprivrednih proizvođača, održivo gospodarenje resursima i uravnotežen razvoj ruralnih područja ciljevi su Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije. Program određuje niz mjera provedbom kojih se žele dostići ti ciljevi.

6.2.11. Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti Republike Hrvatske (2014. – 2020.)

Ova Strategija odredila je glavne ciljeve: borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu,

sprječavanje nastanka novih kategorija siromašnih, kao i smanjenja broja siromašnih i socijalno isključenih osoba, uspostava koordiniranog sustava potpore skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. Važno je istaknuti kako je anti-diskriminacijska politika polazni princip u ostvarenju navedenih prioriteta i ciljeva.

6.3. USKLAĐENOST SA ŽUPANIJSKIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

6.3.1. Županijska razvojna strategija Dubrovačko-neretvanske županije 2016. – 2020.

Vizija razvoja u ovom dokumentu definirana je kao:

Dubrovačko-neretvanska županija je gospodarski prosperitetna, ekološki očuvana regija visoke kvalitete života i prepoznatljivog kulturno-prirodnog i turističkog identiteta

Cilj I.

Povećati konkurenčnost i uspostaviti održivi gospodarski rast i razvoj

Cilj II.

Poboljšati održivo upravljanje prostornim resursima i infrastrukturom

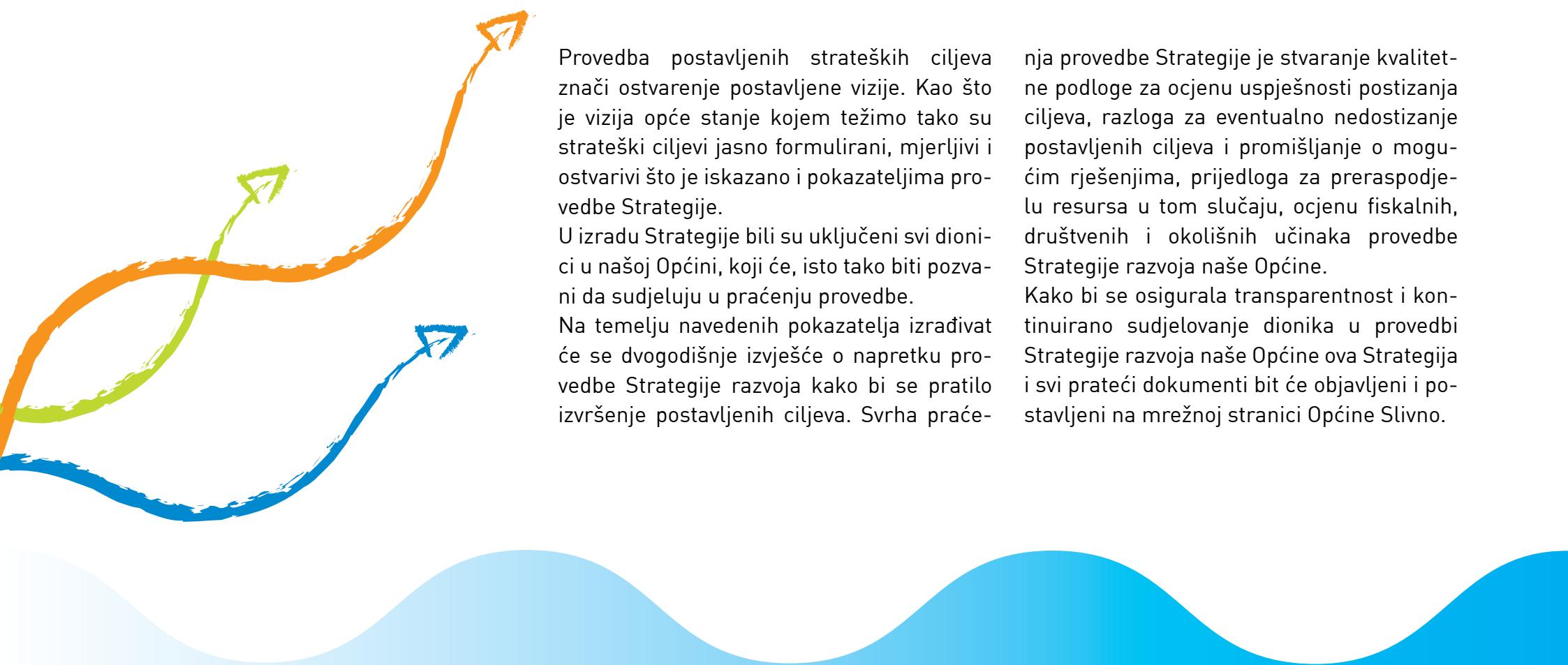
Cilj III.

Poboljšati kvalitetu života i osnažiti institucionalni kapacitet, ljudski i društveni kapital

6.3.2. Strategija razvoja turizma Dubrovačko-neretvanske županije 2012.-2022.

U analizi stanja navodi se da je Dubrovačko-neretvanska županija ambijentalno gledano jedan od najljepših dijelova Mediterana s neumnjivim atrakcijskim potencijalom za bitno veći volumen turističke ekonomije. Heterogenost prostora i različiti karakter pojedinih dijelova koji su do sada predstavljali najveće barijere boljoj integraciji, predstavljaju najveću priliku i potencijal za uspostavljanje jedinstvenog turističkog lanca vrijednosti na Mediteranu. U viziji razvoja turizma Županije i naša Općina vidi svoje mjesto: osigurati profil destinacije sa „smislom” i održivost na dugi rok.

7. PROVEDBA STRATEGIJE RAZVOJA

Provedba postavljenih strateških ciljeva znači ostvarenje postavljene vizije. Kao što je vizija opće stanje kojem težimo tako su strateški ciljevi jasno formulirani, mjerljivi i ostvarivi što je iskazano i pokazateljima provedbe Strategije.

U izradu Strategije bili su uključeni svi dionići u našoj Općini, koji će, isto tako biti pozvani da sudjeluju u praćenju provedbe.

Na temelju navedenih pokazatelja izrađivat će se dvogodišnje izvješće o napretku provedbe Strategije razvoja kako bi se pratilo izvršenje postavljenih ciljeva. Svrha praće-

nja provedbe Strategije je stvaranje kvalitetne podloge za ocjenu uspješnosti postizanja ciljeva, razloga za eventualno nedostizanje postavljenih ciljeva i promišljanje o mogućim rješenjima, prijedloga za preraspodjelu resursa u tom slučaju, ocjenu fiskalnih, društvenih i okolišnih učinaka provedbe Strategije razvoja naše Općine.

Kako bi se osigurala transparentnost i kontinuirano sudjelovanje dionika u provedbi Strategije razvoja naše Općine ova Strategija i svi prateći dokumenti bit će objavljeni i postavljeni na mrežnoj stranici Općine Slivno.

CILJ 1	PRIORITET	POKAZATELJ	JEDINICA MJERE	IZVOR PODATKA	TRENUTNA VRIJEDNOST (2016.)	CILJANA VRIJEDNOST (2020.)
1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva	Broj vezova	Kom	Općina	0	100	
	Broj novih radnih mjesata	Kom	Općina	0	8	
	Broj objekata	Broj	TZ	0	1	
	Broj info-stupova	Broj	TZ	0	5	
	Broj zaposlenih u turizmu	Broj	TZ	9	16	
	Broj manifestacija	Broj	Općina	6	10	
	Broj objekata arheološke baštine uključenih u turističku ponudu	Broj	Općina	0	3	
	Broj kolektivnih objekata koji pružaju turističko-ugostiteljske usluge	Broj	TZ	4	7	
	Tržnica za poljoprivredne proizvode	Broj	Općina	0	1	

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE SLIVNO DO 2020. GODINE

CILJ 2	PRIORITET	POKAZATELJ	JEDINICA MJERE	IZVOR PODATKA	TRENUTNA VRIJEDNOST (2016.)	CILJANA VRIJEDNOST (2020.)
3. Podizanje razine društvenog standarda	Broj djece obuhvaćen predškolskim odgojem	Broj	Općina	20	35	
	Broj osoba smještenih u domu za starije i nemoćne osobe	Broj	Općina	0	35	
	Broj opremljenih ambulanti opće prakse	Broj	Općina	0	1	
	Broj kilometara javnih površina s adekvatnom javnom rasvjetom	Broj	Općina	10	22	

CILJ 3	PRIORITET	POKAZATELJ	JEDINICA MJERE	IZVOR PODATKA	TRENUTNA VRIJEDNOST (2016.)	CILJANA VRIJEDNOST (2020.)
4. Povećanje kvalitete prometne infrastrukture i sigurnosti u prometu	Dužina rekonstruiranih nerazvrstanih cesta	km	Općina	5	11	
	Uređenost nogostupa	%	Općina	35	100	
5. Razvoj i podizanje usluga i sigurnosti vodoopskrbnog sustava i sustava odvodnje	Broj priključaka na vodovodnu mrežu	Broj	Općina	1220	1310	
	Broj priključaka na kanalizacijsku mrežu	Broj	Općina	0	250	
	Izgrađeno reciklažno dvorište	Broj	Općina	0	1	
6. Podizanje kvalitete gospodarenje prostorom te učinkovitosti očuvanja i zaštite okoliša	Izgrađen i opremljen vatrogasni dom	Broj	Općina	0	1	
	Brzina izlaska na intervenciju DVD-a	min	DVD	7	6	

8. LITERATURA

1. Lokalna razvojna strategija LAG-a Neretva, 2013.
(dostupno na: http://www.lagneretva.com/images/lag_razvojna_strategija.pdf)
2. Delta Neretve – od močvare do intenzivne poljoprivrede, Bojan Todorović, 2005.,
dostupno na: <http://www.geografija.hr/>
3. Izmjene i dopune Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije, Županijski zavod za prostorno uređenje Dubrovnik, 2010.
(dostupno na: <http://www.zzpudnz.hr/PROSTORNIPLANOV1.aspx>)
4. ARKOD preglednik, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
(dostupno na: <http://www.arkod.hr/>)
5. ICT strategija Dubrovačko-neretvanske županije, lipanj 2014.
(dostupno na: http://edubrovnik.org/_BACKUP_2016/DuNeICT2020.pdf)
6. Županijska razvojna strategija Dubrovačko-neretvanske županije 2016. – 2020.
(<http://www.edubrovnik.org/wp-content/uploads/2016/12/6.-%C5%BDupanijska-razvojna-strategija.pdf>)
7. Strategija razvoja turizma Dubrovačko-neretvanske županije 2012.-2022.
(dostupno na: http://www.dunea.hr/images/dokumenti/Razvojna_strategija_2011_2013.pdf)
8. Odredišta Dubrovačko-neretvanske županije, Turistička zajednica Dubrovačko-neretvanske županije
(dostupno na: <http://www.visitdubrovnik.hr/index.php/hr/odredista/neretva/26-uncategorised/cities-towns/1112-slivno- neretva-cro>)
9. Državni zavod za statistiku, Statistički ljetopis 2013.
10. Službene stranice Općine Slivno
(dostupno na: <http://opcina-slivno.hr/>)
11. Općinski glasnik - Službeno glasilo Općine Slivno
(dostupno na: <http://opcina-slivno.hr/sluzbeni-glasnik- 3/>)

OPĆINA SLIVNO ZALAŽE SE ZA DRUŠTVO TOLERANCIJE, JEDNAKIH MOGUĆNOSTI I ZAJEDNIŠTVA

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPJSKE UNIJE

EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE SLIVNO ZA RAZDOBLJE OD 2016. DO 2020. GODINE

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. - 2020.
UDIO FINANCIRANJA: 85% EU, 15% RH

EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ: EUROPA ULAŽE U RURALNA PODRUČJA
